

נוהל: היערכות למזג אוויר קיצוני, שיטפונות ושלג כבד

1. רציונל ומטרות

שינויי האקלים מובילים לעלייה בשכיחות אירועי קיצון (שיטפונות, סערות ושלג). גשמים ומשקעים רבים הם ברכה בארצנו הקטנה, אך "לצד החגיגה שאנו מקווים ומצפים לה בכל שנה" יש להיערך נכון להגעת אותם משקעים ובעיקר למציאות של שילוב משקעי קיצון ולמזג אוויר קיצון, וכמובן לשלג וקרח בתוכם. נוהל זה נועד להסדיר את סדר הפעולות הנדרש להבטחת שלום הציבור, צמצום נזקי רכוש ושמירה על רציפות תפקודית תחת מגבלות הבטיחות. בכל מצב של משקעים רבים, או בהיותם רבים או קיצוניים, אנו נדרשים לנהוג בשיקול דעת ובאחריות ולהישמע להנחיות הרשויות וגורמי הביטחון. ולפעול בסדר פעולות מתואם בכל התחומים והרמות, להתעדכן ולעדכן באופן שוטף.

2. עקרונות פעולה בשגרה ולקראת אירוע

- היערכות מעבר משגרה לחירום, בעיקר בקבלת התרעה ממשית למזג אוויר סוער, ניהול מבוסס תחזית: מעקב שוטף אחר עדכוני השירות המטאורולוגי ומוקד "טבע" (חדר מצב לטיולים).
- התאמה מקומית: היערכות מוגברת באזורים מועדי פורענות (ירושלים, צפון, ישובים הרריים ואזורי אפיקי נחלים). דגש להיערכות ממוקדת בהתרעה קיצונית באופן מיוחד. סביר שמקומות ורשויות בהן היה מזג אוויר קשה, המציאות תחזור על עצמה.
- קשר רשויות: סנכרון מלא עם מטה החירום ברשות המקומית (מל"ח/פס"ח).

3. סדר פעולות מקדים (מניעה ותשתית)

1. תחזוקת ניקוז: ניקוי מרזבים, בורות ניקוז ותעלות למניעת הצפות במבנה.
2. הגנת ציוד: פינוי ציוד יקר ערך וחשמלי מקומות נמוכים (מרתף ומקלט) ומועדי הצפה.
3. גיזום ובטיחות חוץ: בדיקת עצים עם פוטנציאל קריסה וחיזוק אלמנטים על הגגות/בחצרות שעלולים לעוף ברוח (סככות, שילוט).
4. מערכות גיבוי: וידוא תקינות תאורת חירום ובדיקת גנרטורים (במידה וקיימים).

מדיניות הפעלת פעילויות וטיולים (חובה)

- טיולים ופעילות חוץ: הפסקה מיידית עם פרסום התרעה מזג אוויר קיצוני על ידי כוחות הביטחון או מוקד טבע. בכל מקרה אין להוציא קבוצות לשטח בחשש לשיטפונות.
- החלטה על פתיחת מרכז: הסמכות לקיום פעילות במבנה נתונה בידי הרשות המקומית. המרכז יפעל בהתאם להנחיות המא"ז ומוקד החירום ברשות.
- סגירת פעילות: במקומות בהם אין צורך חיוני במבנה, יש להפסיק פעילות מוקדם ככל האפשר כדי לאפשר לעובדים ולמשתתפים להגיע לביתם בבטחה ולוודא סגירת הפעילות והמקום, עד התבהרות מצב - מזג האוויר.
- הכנת עובדים (בעיקר במחוז ירושלים ומחוז צפון, ובמקומות הנצרכים לסיוע בהימצאות צוות/מנהל במגורים בסמוך) למשימות אפשריות
- היערכות במידת הצורך להפעלת עובדים חיוניים במצבי שלג, קיפאון שיטפונות והצפות. בדגש מיוחד לרשויות שהתקשו לתפקד בשל מז"א הסוער, במחוזות: צפון, ירושלים ובמרכז ודרום - ליישובים הממוקמים גבוה ובאיו"ש.

5. אחריות והיערכות:

המחוז והמטה

1. איש קשר מחוזי: הפעלת מוקד קשר (מא"ז/קב"ט/ראשות) לסיוע בקבלת החלטות.

2. **תמונת מצב:** ריכוז נתוני פתיחה/סגירה של מרכזים ודיווח להנהלת החברה.
3. **ניוד כוח אדם:** היערכות להפעלת עובדים חיוניים במקומות הזקוקים לסיוע מיוחד.

היערכות המחוז:

- הפעלת איש קשר (מ"צ / מוקד) לטובת מרכזים / מנהליים.
- היערכות לניוד בעלי תפקידים חיוניים במחוז.
- שת"פ וסיוע למנהלים
- סיוע בקבלת ההחלטות - קיום / אי קיום פעילויות.
- ריכוז תמונת מצב במחוז.
- סיוע להשתתפות בהערכות מצב מיוחדות ברשויות מתקשות באופן מיוחד.

היערכות המרכז הקהילתי לסיוע מקומי:

- היערכות לשיטפון והצפה – סילוק ציוד יקר ממקומות מועדים והיערכות לביטול פעילויות בקומות במרתפים/במקלטים/במקומות נמוכים
- לוודא ניקוי בורות ניקוז, כדי לאפשר זרימה חופשית של המים.
- לסיוע לקשישים ולאוכלוסייה בעלת צרכים מיוחדים וכו'.
- לתיאום פעילויות התנדבותיות וסיוע לרשויות.
- הדרכת צוות באשר לסכנות בתנאי מזג אוויר קשה, בדגש לאזור ולזהירות בתנועה אל ומהמרכז, התמוטטות וקריסת עצים, נפילת חוטי חשמל, הצפות ושיטפונות.
- להיות קשובים לעדכוני מזג אוויר ושמירה על קשר עם הרשות המקומית, לכל צורך.
- הפצת מידע עדכני לקהילות/תושבים, באשר לקיום/אי קיום פעילויות.

6. עדכון ציבור לגבי החלטות שהתקבלו:

באמצעי תקשורת מקומיים, מוקדי מידע ואתרי אינטרנט לצוות, הורים ובכלל.

7. תרומה לקהילה וחוסן קהילתי

המרכז הקהילתי משמש כעוגן חברתי במזג אוויר סוער:

- **התנדבות בני נוער:** סיוע לרשות המקומית בפינוי שלג או חלוקת מזון לקשישים (בכפוף לאישורי בטיחות), או על ידי הפעלת מתנדבים
- **סיוע לאוכלוסיות קצה:** קיום קשר טלפוני עם קשישים ובעלי צרכים מיוחדים בקהילה לוודא שלומם.

8. חזרה לשגרה (פוסט-אירוע) - אין לחדש פעילות בטרם בוצעו הפעולות:

- **בדיקת נזקים:** סריקה פיזית לאיתור רטיבות בלוחות חשמל, קריסת עצים או נזקים הנדסיים.
- **אישור בטיחות:** במידה ונגרם נזק למבנה, חובה לקבל אישור מהנדס/יועץ בטיחות בטרם כניסת קהל.
- **ניקיון ופינוי:** פינוי שלג וקרח מדרכי הגישה והכניסות למניעת החלקה.

אנשי קשר לחירום:

- **מנהל תחום מינהל וביטחון:** שוקי רוזנפלד - 052-8990210
- **מנהלת מדור ביטחון ובטיחות:** סיגל בנימין - 050-8587908

באחריות מחוז להפיץ מידע ומסמכים שיועברו מעת לעת, לידיעת כל עובדי המחוז ומנהלי המרכזים הקהילתיים

חורף גשום ומבורך
 מינהל וביטחון